

Order Czerwonego Sztandaru

(ros. Орден Красного Знамени)

Statut orderu.

Order „Czerwony Sztandar” został ustanowiony dekretem Wszechrosyjskiego Centralnego Komitetu Wykonawczego RFSRR z dnia 16 września 1918 roku. Po powstaniu ZSRR decyzją Centralnego Komitetu Wykonawczego z dnia 1 sierpnia 1924 roku został ustanowiony order Czerwonego Sztandaru. Statut orderu został zatwierdzony 11 stycznia 1932 roku. W późniejszym okresie kilkakrotnie statut orderu był poprawiany (w 1943 i 1947 roku). Ostateczne zmiany w statucie odznaczenia były wprowadzone dekretem Rady Najwyższej ZSRR z dnia 28 marca 1980 roku.

Orderem Czerwonego Sztandaru nagradzano za wyjątkową odwagę, męstwo i poświęcenie na polu walki podczas obrony socjalistycznej ojczyzny:

- żołnierzy i oficerów armii sowieckiej, marynarki wojennej, straży granicznej i wojsk wewnętrznych, jak również współpracowników komitetu bezpieczeństwa państwowego (KGB) oraz innych obywateli ZSRR;
- jednostki wojskowe, związki taktyczne armii sowieckiej, oraz okręty marynarki wojennej.
- obywateli innych państw.

Orderem Czerwonego Sztandaru odznaczano przede wszystkim za:

- czyny bohaterskie dokonane w warunkach bojowych przez pojedyncze osoby;
- wybitne dowodzenie jednostkami wojskowymi na polu walki;
- wyjątkowe męstwo i odwagę podczas wykonania zadań specjalnych;
- wybitne zasługi podczas obrony granic ZSRR oraz zapewnienia bezpieczeństwa państwowego.
- perfekcyjne wykonanie zadań na polu walki przez jednostki i zgrupowania wojskowe, których zwycięskie działania wpłynęły decydująco na przebieg bitwy lub operacji.

Nagrodzenie orderem Czerwonego Sztandaru odbywa się po zatwierdzeniu wniosku odpowiednio MO ZSRR, MSW ZSRR lub KGB ZSRR. Odznaczenie nosi się po lewej stronie klatki piersiowej, po orderze Rewolucji Październikowej.

Ogólny opis orderu.

Odznaka orderu została wykonana w formie dębowego wieńca, w górnej części którego został umieszczony rozwinięty czerwony sztandar z napisem „Пролетарии всех стран, соединяйтесь!” – Proletariusze wszystkich krajów, łączcie się! W centrum odznaczenia na białym emaliowanym tle widnieją skrzyżowane pochodnia, karabin, młot i pług pod czerwoną gwiazdą z sierpem i młotem w środku. W dolnej części dębowego wieńca został umieszczony napis „СССР” na czerwonej emaliowanej wstążce. Dwa górne promienie centralnej gwiazdy są przykryte czerwonym sztandarem.

Order Czerwonego Sztandaru został wykonany w całości ze srebra (22.719+/-1,389 g). Ogólna waga odznaczenia wynosi 25,134+/-1,8 g. Wysokość orderu – 41 mm, szerokość – 36,3 mm. Późniejsze typy orderu są połączone za pomocą zawieszki z pięciokątną metalową blaszką (ros. kołodką).

Historia orderu.

Order Czerwonego Sztandaru jest pierwszym orderem ustanowionym w ZSRR. Odznaczenie swoim rodowodem pochodzi od orderu Czerwonego Sztandaru RFSRR powstałego w 1918 roku podczas wojny domowej. Jest to jedyny order ZSRR, który miał specjalną cyfrę w dolnej części w przypadkach ponownego odznaczenia tej samej osoby.

Pierwszym kawalerem orderu Czerwonego Sztandaru RFSRR został Wasilij Blucher, który po buncie Korpusu Czechosłowackiego jako dowódca okrążonych w rejonie Orenburga oddziałów czerwonych w czasie wojny domowej w Rosji, przeprowadził legendarny rajd wzdłuż Uralu na trasie liczącej 1500 km i połączył się z siłami 3 Armii Czerwonej. I za ten wyczyn został nagrodzony 28 września 1918. Następnie Blucher był dowódcą 30. i 51. Dywizji Strzeleckiej, zastępcą dowódcy 3 Armii. Walczył na Krymie, biorąc udział w bitwie o Perekop. Rozgromił wojska „białych” na Dalekim Wschodzie. W latach 1921–1922 wojenny minister, naczelny dowódca armii i członek Ludowo-Rewolucyjnego Komitetu marionetkowej Republiki Dalekiego Wschodu. W latach 1921–1924 członek Wszechrosyjskiego Komitetu Wykonawczego (rząd Rosji Sowieckiej). W latach 1924–1927 pod pseudonimem „Galini” był głównym sowieckim doradcą wojskowy Kuomintangu w Chinach. Za swoje dokonania podczas wojny domowej w Rosji Wasilij Blucher został nagrodzony orderem Czerwonego Sztandaru RFSRR jeszcze trzykrotnie.

Piąty order, ale już Czerwonego Sztandaru ZSRR, został nadany Blucherowi właśnie za współpracę doradczą z rewolucyjnym rządem Chin. Po operacji nad jeziorem Chasan w 1938 został aresztowany i oskarżony o udział w spisku. Podczas przesłuchań w Więzieniu Lefortowskim, gdy oprawcy Ławrientija Berii tłukli go na przemian stalowymi pałkami, marszałek Blucher wołał: „Stalinie! Czy słyszysz, co oni ze mną robią?”. Bluchera skatowano tak bestialsko, że później zmarł z powodu odniesionych obrażeń.

Wśród nagrodzonych orderem Czerwonego Sztandaru RFSRR można wymienić praktycznie wszystkich znanych działaczy partii komunistycznej: Kalinin, Kirow, Ordżonikidze, Kujbyszew oraz słynnych dowódców Armii Czerwonej: Frunze, Tuchaczewski, Budionny, Woroszyłow, Czapajew, Kotowski i inni.

W latach 1919 – 1930 latami orderem Czerwonego Sztandaru RFSRR było również nagrodzonych wiele jednostek wojskowych np. 5 Armia, Flota Bałtyjska i inne, okręt Aurora, pociąg pancerny nr 8, Akademia Wojskowa Armii Czerwonej, miasta Piotrogród, Grozny, Carycyn, Ługańsk, Taszkient i inne.

Za zasługi w walce z kontrrewolucją 20 grudnia 1922 roku orderem Czerwonego Sztandaru RFSRR została odznaczona policja polityczna (OGPU).

W analogii z orderem Czerwonego Sztandaru RFSRR swoje najwyższe nagrody wprowadziły republiki Kaukaskie oraz niektóre republiki Azji Centralnej. Po zjednoczeniu wszystkich republik radzieckich w jeden Związek SRR w grudniu 1922 roku powstało pilne zapotrzebowanie na wprowadzenie jedynej najwyższej nagrody państwowej za zasługi bojowe.

Dekretem CKW ZSRR z dnia 1 sierpnia 1924 roku został ustanowiony order Czerwonego Sztandaru ZSRR, jako jedyne radzieckie odznaczenie wojskowe. Ten dokument określił wyłącznie fakt stworzenia orderu, natomiast statut i dokładny opis nie były wówczas ustalone. Po przejrzaniu 683 wariantów odznaczenia przesłanych przez 393 autorów komisja nie była w stanie znaleźć lepszego wzoru, niż dotychczasowy order Czerwonego Sztandaru RFSRR. Dlatego jedyna zmiana, która powstała w orderze, to napis „CCCP” zamiast „RFSRR”. Ciekawostką jest, że odnowiony order Czerwonego Sztandaru z napisem „CCCP” zaczął być nadawany dopiero z dniem 1 stycznia 1933 roku z powodu wcześniejszego wyprodukowania zbyt dużej ilości odznaczeń z napisem „RFSRR”.

W dniu 1 stycznia 1933 roku ogólna ilość kawalerów nagrodzonych orderem Czerwonego Sztandaru RFSRR wynosiła 16317 osób, dwoma orderami – 378 osób, trzema orderami – 60 osób, czterema orderami – 7 osób, w tym W. Blucher, K. Woroszyłow, S. Wostrecow, E. Ewdokimow, A. Łapin, J. Fabricius, I. Fedko. Wśród nagrodzonych orderem Czerwonego Sztandaru RFSRR można wymienić tylko 28 kobiet.

Do końca lat trzydziestych order Czerwonego Sztandaru nadawano stosunkowo rzadko, ponieważ, jak wynika to ze statutu, jest to najwyższe odznaczenie wojenne. Orderem nagradzano uczestników walk w Hiszpanii, następnie za walki przy jeziorze Chasan (1938) i nad rzeką Chałchin-Goł (1939) – razem 2575 nagrodzeń. Jeszcze więcej żołnierzy i oficerów nagrodzono po wojnie z Finlandią (1939-1940).

W 1941 roku zaczęła się Wielka Wojna Ojczyźniana, która otworzyła nowy etap nagradzania orderem Czerwonego Sztandaru: ilość osób odznaczonych gwałtownie wzrosła. Pierwszym kawalerem orderu Czerwonego Sztandaru nadanym już podczas Wojny Ojczyźnianej latem 1941 roku został pilot A. Artemow.

Młodszych oficerów wojsk lądowych, a tym bardziej sierżantów i szeregowych żołnierzy w sumie bardzo rzadko nagradzano orderem Czerwonego Sztandaru. Są jednak opisane unikatowe przypadki. W wieku 13 lat (pośmiertnie) został odznaczony młody partyzant z Kerczy Wołodia Dubinin. Lub 14-letni marynarz Igor Pahomow był nagrodzony orderem podwójnie. Pionier Kostia Krawczyk z Kijowa podczas okupacji przechował dwa sztandary 968 i 970 pułków Armii Czerwonej, za co mając 12 lat został nagrodzony orderem Czerwonego Sztandaru.

Jako ciekawostkę można potraktować kolejną historię. 11 stycznia 1945 roku kapitan marynarki wojennej ZSRR Aleksander Marinesko wyszedł na swój piąty patrol bojowy (drugi na łodzi podwodnej S-13), który uczynił go najślynniejszym z radzieckich podwodników. 30 stycznia czający się na krawędzi Ławicy Słupskiej S-13 zaatakował i storpedował na północ od Łeby transportowiec Kriegsmarine MS Wilhelm Gustloff, jak się okazało, wywożący II dywizję szkolną okrętów podwodnych oraz uchodźców niemieckich z Prus Wschodnich. Ze statkiem utonęło, według różnych szacunków, od 6000 do 9000 niemieckich cywilów, marynarzy i żołnierzy, przez co jego zatopienie stało się jedną z największych, a według niektórych największą katastrofą w dziejach żeglugi. W dalszym ciągu tego samego rejsu, 10 lutego 1945 S-13 storpedował i zatopił znajdujący się na północ od Ławicy Słupskiej transportowiec MS Steuben, z którym zginęło ok. 3000–4500 Niemców, prawie połowę stanowili ranni żołnierze. Marinesko zatopił statki o największym łącznym tonażu spośród radzieckich podwodniaków – 42 557 BRT. Pomimo sukcesów, Marinesko po powrocie nie przyznano tytułu Bohatera Związku Radzieckiego, lecz jedynie Order Czerwonego Sztandaru.

Dlaczego tak się stało? Przed tymi heroicznymi wyczynami za naruszenie dyscypliny w bazie i samowolne opuszczenie okrętu (połączone ze spędzeniem nocy u kochanki, która na dodatek była Szwedką, lub według innych źródeł, Finką, a więc wrogiem państwa sowieckiego) Marinesko miał być oddany pod sąd wojenny, jednakże przed tym przełożeni zezwolili mu „odkupić winy” i wykazać się w walce.

Łącznie podczas 4 lat Wielkiej Wojny Ojczyźnianej odbyło się 238 tysięcy nagrodzeń orderem Czerwonego Sztandaru (najwięcej w latach 1943-1945), w tym 3270 jednostek wojskowych.

Jeszcze przed zakończeniem wojny Prezydium Rady Najwyższej ZSRR dekretem z dnia 4 czerwca 1944 roku wprowadziło nowy regulamin nagradzania oficerów Armii Czerwonej orderem Czerwonego Sztandaru za wysługę lat. Odznaczenie nadawano za 20 lat nienagannej służby, i ponownie – za 30 lat nienagannej służby (za 25 lat służby zwykle nagradzano orderem Lenina). Jesienią 1944 roku ten regulamin rozszerzono o oficerów Marynarki Wojennej, oraz współpracowników służb bezpieczeństwa. Taki stan rzeczy istniał 14 lat. Przez ten czas order Czerwonego Sztandaru nadano około 300 tysięcy razy,

Wówczas tylko kilkuset wojskowych otrzymało to odznaczenie za zasługi wojenne. Można wymienić pilotów 64 awiacyjnego korpusu (walki w Korei w 1950-54 rr.), uczestników tłumienia powstania na Węgrzech (1956 r.) oraz wojskowych, którzy brali udział w badaniach nowej techniki.

Dopiero dekretem z dnia 11 lutego 1958 roku zostało zlikwidowane nagradzanie za wysługę lat i order Czerwonego Sztandaru ponownie został wyłączony nagrodą wojenną. Odznaczenie otrzymywali oficerowie Armii Radzieckiej uczestniczące w konfliktach zbrojnych; w Wietnamie (lata 1965-1975), Egipcie (1973 r.), Afganistanie (lata 1979-1989) i innych. Najczęściej order Czerwonego Sztandaru był nadawany podczas wojny w Afganistanie – 1972 razy. Większość nagrodzonych stanowili oficerowie i generałowie za umiejętną organizację walk. Tylko w wyjątkowych przypadkach orderem Czerwonego Sztandaru nagradzano sierżantów i szeregowych żołnierzy za ponadprzeciętne męstwo i bohaterstwo.

Order Czerwonego Sztandaru z cyfrą „5” na tarczy został ustanowiony dekretem Prezydium Rady Najwyższej ZSRR z dnia 3 listopada 1944 roku. Odznaczenie nr 1 dostał Marszałek Związku Radzieckiego K. Woroszyłow, nr 2 - Marszałek Związku Radzieckiego S. Budionny. Te, jak i inne nagrodzenia odbyły się już po wprowadzeniu dekretu z dnia 19 czerwca 1943 roku. Dlatego nigdy nie istniały order Czerwonego Sztandaru z cyfrą „5” i wyższą

z mocowaniem na gwintowaną śrubę (tylko z zawieszka!). Orderem Czerwonego Sztandaru z cyfrą „6” na tarczy nagrodzono 32 osoby, w tym Marszałkowie ZSRR S. Budionny i K. Rokossowski. Dekretem Prezydium Rady Najwyższej ZSRR z dnia 31 października 1967 roku po raz pierwszy orderem Czerwonego Sztandaru z cyfrą „7” został odznaczony generał-major awiacji M. Burcew za „wdrożenie nowej skomplikowanej techniki wojskowej”. Łącznie siedmiokrotnie orderem Czerwonego Sztandaru nagrodzono około 10 osób. Jediną osobą, która otrzymała order Czerwonego Sztandaru po raz ósmy był Marszałek awiacji, Bohater Związku Radzieckiego I. Pstygo. Jednak na wręczonym jemu orderze cyfra „8” nie była umieszczona.

Łącznie w okresie od 1924 do 1991 roku nagrodzenie orderem Czerwonego Sztandaru odbyło się ponad 581300 razy.

Szczegółowe opisy różnych odmian orderu „Czerwony Sztandar” RFSRR.

Główna różnica w porównaniu do orderu Czerwonego Sztandaru ZSRR polega na tym, że na czerwonej emaliowanej wstążce był umieszczony napis „РСФСР”. Również republikańskie odznaczenie różniło się wymiarami, formą i innymi drobniejszymi szczegółami.

Order „Czerwony Sztandar” RFSRR miał cztery obowiązkowe części. Pierwszą, podstawową część stanowi odznaka orderu o wymiarach 39 mm szerokości i 43 mm wysokości. Na rewersie odznaczenia, w centrum jest przylutowana gwintowana śruba. Drugą częścią odznaczenia jest podkładana pod rewers - rozeta z czerwonej tkaniny. Trzecia część orderu to okrągła metalowa wkładka o średnicy 33 mm z otworem po środku, która służyła do lepszego mocowania orderu do odzieży. Na tej wkładce jest wybitny numer seryjny odznaczenia. Czwartą częścią jest mała nakrętka na śrubę gwintowaną o średnicy zaledwie 14-16 mm.

Rewers orderu „Czerwony Sztandar” RFSRR miał bardzo wyrazisty kontrrelief. Brak sztampra Mennicy. Numer seryjny odznaczenia był wygrawerowany ręcznie i umieszczony zwykle w górnej części rewersu. Można wyznaczyć kilka wariantów odznaczenia.

Wariant 1. Ten wariant odznaczenia jest bardzo częsty. Minimalny znany numer – 623, maksymalny – 21216.

Wariant 2. Odznaczenia tego wariantu są bardzo rzadkie i wyróżniają się kształtem wieńca dębowo-laurowego, wyglądem liter na czerwonej wstążce oraz innymi szczegółami.

Istniało kilka rodzajów ponownego nagrodzenia orderem „Czerwony Sztandar” RFSRR z cyfrą „2”, „3” lub „4” na białej emaliowanej kartuszki w dolnej części awersu odznaczenia. Takie ordery są bardzo rzadkie i znajdują się przeważnie w muzeach lub prywatnych kolekcjach.

Dla odznaki z cyfrą „2” na kartuszki minimalny znany numer – 3, maksymalny – 410.

Dla odznaki z cyfrą „3” na tarczy minimalny znany numer – 13, maksymalny – 248.

Z upływem czasu część orderów „Czerwony Sztandar” RFSRR została zniszczona lub uległa uszkodzeniu, a niektóre odznaczenia po prostu zgubiono. W celu wymiany zniszczonych, lub straconych orderów w Mennice Leningradzkiej w latach 1936-1942 były produkowane nowe ordery „Czerwony Sztandar” RFSRR. Wzór awersu oraz wymiary tych odznaczeń praktycznie nie różniły się od oryginałów, jednak grubość nowych orderów była prawie dwa razy większa, kontrrelief mniej wyrazisty oraz pojawił się napis „МОДЕЛЬНЫЙ ДВОР”. Prawdopodobnie spora część tych „nowych” orderów trafiła do wcześniej aresztowanych podczas represji i uwolnionych w czasie wojny oficerów Armii Czerwonej. Jak wiadomo, podczas aresztów wszystkie nagrody i odznaczenia państwowe były konfiskowane przez NKWD.

Szczegółowe opisy różnych odmian orderu Czerwony Sztandar ZSRR.

Typ 1. Odznaka mocowana na gwintowanej śrubie. Rewers kontrrelief.

Odznaka orderu Czerwonego Sztandaru ZSRR typu 1 ma mniejszy rozmiar, niż odznaka orderu RFSRR: wysokość – 39-40 mm, szerokość – 36 mm. Rewers tego odznaczenia ma bardzo wyrazisty kontrrelief. Brak wybitego napisu „МОНЕТНЫЙ ДВОР”. W centrum rewersu została przylutowana gwintowana śruba o średnicy 4,5 mm z niesymetrycznym gwintowaniem. U podstawy śruby znajduje się jednostopniowy kołnierz z przecięciem. Nakrętka do odznaczenia ma średnicę 28 mm oraz wagę średnio 9,25 g. W ciągu 1933-34 rr. Łącznie było wyprodukowano 20006 orderów typu 1.

Wariant 1. Numer odznaczenia został wybity ręcznie w okolicy lewej górnej części odznaczenia, w projekcji brzegu sztandaru. Jest to bardzo rzadki wariant – łącznie wyprodukowano około 200 orderów. Waga odznaczenia nr 31 wynosi 19,5 g.

Wariant 2. Numer odznaczenia został wyбиты рѣчно в окolicy dolnej чѣсти реверсу odznaczenia, на 6h wg wskazówek zegара. Łącznie wyprodukowano mniej niż 200 egzemplarzy orderu. Waga odznaczenia nr 258 wynosi 19,0 g.

Wariant 3. Numer odznaczenia został wybity stemplem w okolicy dolnej części rewersu odznaczenia, na 6h wg wskazówek zegara. Minimalny znany numer orderu – 308, maksymalny – 19897.

Waga orderu nr 365 – 20,7 g. Waga orderu nr 18297 – 24,2 g.

Typ 2. Odznaka mocowana na gwintowanej śrubie. Rewers gładki.

Ten typ odznaczenia był nadawany w okresie od 1941 r. do 19 czerwca 1943 r. Wysokość orderu wynosi 40-41 mm, szerokość – 36-37 mm. Rewers odznaczenia jest gładki, lekko wklęsły, nieco wyrzeźbiony. W centrum rewersu została przylutowana gwintowana śruba. Numer seryjny odznaczenia był wybijany ręcznie poniżej śruby gwintowanej, na 6h wg wskazówek zegara. Nakrętka ma średnicę 33 mm.

Wariant 1. Napis „МОНДВОР” został naniesiony ręcznie wzdłuż krawędzi sztandaru. Minimalny znany numer – 20027, maksymalny – 20214.

Wariant 2. Napis „МОНДВОР” został wybity stemplem i umieszczony poniżej gwintowanej śruby. Numer seryjny odznaczenia może być umieszczony nad napisem „МОНДВОР” (20120-20739) lub pod napisem (20845-21154). Waga orderu nr 21108 wynosi 22,2 g.

Wariant 3. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” został wystemplowany poziomo, jednym wersem pod śrubą gwintowaną. Każde słowo było wybite osobnym stemplem. Numer seryjny odznaczenia został umieszczony poniżej. Można rozróżnić kilka rodzajów orderów typu 3.

Rodzaj 1. Liść wieńca dębowo-laurowego po lewej stronie od centralnej wstążki na awersie ma praktycznie prostą środkową linię. Minimalny znany numer – 21211, maksymalny – 64426. Waga orderu nr 23769 wynosi 23,9 g.

Rodzaj 2. Liść wieńca dębowo-laurowego po lewej stronie od centralnej wstążki na awersie ma bardziej wygiętą środkową linię. Minimalny znany numer – 45731, maksymalny – 69959. Waga orderu nr 66664 wynosi 25,6 g.

Dla porównania przedstawione fragmenty awersów odznaczeń rodzaju 1 (po lewej stronie) i 2 typu 3.

Rodzaj 3. Słowo „МОНЕТНЫЙ” na rewersie ma charakterystyczny wygląd – jest wybite w postaci wygiętego do góry łuku. Taki typ wygięcia napisu potocznie jest zwany przez kolekcjonerów „garbik”. Minimalny znany numer – 67729, maksymalny – 79807.

Nakrętki stosowane przy produkcji orderów Czerwonego Sztandaru typu 1 i 2 (28 mm i 33 mm).

Typ 3. Odznaka okrągłego kształtu, podwieszana na zawieszce.

Produkcja orderów Czerwonego Sztandaru typu 3 rozpoczęła się latem 1943 roku w Mennicy w Krasnokamsku. Później odznaczenia tego typu były również produkowane w Mennicy Moskiewskiej. Odznaki typu 3 mają 41,5 mm wysokości i 38 mm szerokości. Napis „МОДЕТНЫЙ ДВОР” został naniesiony stemplem i umieszczony w dolnej części orderu. Numer seryjny był wybity ręcznie poziomo, znajdował się w dolnej części odznaczenia.

Wariant 1 „Ogon jaskółki”. Dekretem z dnia 19 czerwca 1943 roku był ustanowiony regulamin przejścia na nowy system mocowania nagród państwowych do munduru, w tym orderu Czerwonego Sztandaru. Jednakże w tym samym czasie pozostała wyprodukowana spora ilość „starych” odznaczeń z gwintowaną śrubą. Wówczas zdecydowano przerobić te ordery na odznaczenia nowego typu, czyli podwieszane za pomocą zawieszki do pięciokątnej kołodki. Przerobienie odbywało się za pomocą usunięcia śruby, wycięcia górnej części rewersu (bez uszkodzenia emalii) i uzupełnienia ubytku odpowiedniej formy fragmentem z oczkiem, do którego mocowała się

zawieszka z pięciokątną metalową blaszką (kołodką). Ten fragment był przylutowywany do rewersu odznaczenia i został nazwany przez kolekcjonerów „ogon jaskółki” lub „jaskółka”. Minimalny znany numer – 77483, maksymalny – 84243.

Wariant 2. Produkcja orderów tego wariantu odbywała się w Krasnomkamsku. Rewers odznaczenia jest nierówny, odtwarza wygięcia awersu. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” jest jednowersowy, wyбиты różnymi stemplami. Słowo „МОНЕТНЫЙ” ma charakterystyczne zakrzywienie, które pozwala wprowadzić dwa rodzaje odznaczenia. Minimalny znany numer – 84259, maksymalny – 136812.

Rodzaj 1. Słowo „МОНЕТНЫЙ” zostało wybite z zakrzywieniem w postaci wygiętego do dołu łuku, litery nieznacznie mniejsze, niż w słowie „ДВОР”. Odznaczenia tego rodzaju można spotkać w diapazone numerów 84000-125000.

Rodzaj 2. Słowo „МОЧЕТНЫЙ” zostało wybite w postaci wygiętego do góry łuku - „garbik”. Rozmiar liter w obu słowach praktycznie jednakowy. Odznaczenia tego rodzaju można spotkać w diapazone numerów: 87000, 98000-105000, 118000-136000.

Wariant 3. Ordery Czerwonego Sztandaru tego wariantu również były produkowane w Krasnokamsku. Rewers wyróżnia się swoim reliefem, napis „МОДЕТНЫЙ ДВОР” jednowierszowy, prosty, litery jednego rozmiaru. Ordery produkowano w dwóch diapazonach numerów: 136980 – 188354 (1945 r.) i 285058 – 333421 (1946 r.).

Wariant 4. Ordery tego wariantu były produkowane w Moskwie w 1945 roku. Powierzchnia rewersu jest bardziej wygładzona, w centrum znajduje się wgłębienie. Napis „МОДЕТНЫЙ ДВОР” został wybity w postaci nieznacznego wygiętego do dołu łuku. Można odróżnić dwa rodzaje tego odznaczenia: napis małymi literami i napis dużymi literami. Minimalny znany numer – 188493, maksymalny – 273503.

Wariant 5. Odznaczenia tego wariantu były produkowane w Moskwie w latach 1950-1951. Relief rewersu jest bardziej wyrazisty, zwłaszcza w centrum. Pod centralnym wgłębieniem jest zauważalna charakterystyczna fałda. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” jest dwuwersowy, wybity małymi literami. Minimalny znany numer – 336114, maksymalny – 359322.

Wariant 6. Odznaczenia tego wariantu były produkowane w Moskwie na początku 1951 roku. Powierzchnia rewersu jest wygładzona, w centrum znajduje się okrągłe wgniecenie. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” jest dwuwiersowy, szerokość obu wersów około 3 mm. Wysokość liter w słowie „ДВОР” jest większa, niż w słowie „МОНЕТНЫЙ”. Minimalny znany numer – 351378, maksymalny – 359059.

Typ 4. Odznaka owalnego kształtu, podwieszana na zawieszce.

W listopadzie 1951 roku został zatwierdzony nowy regulamin techniczny produkcji orderów Czerwonego Sztandaru: wysokość – 41,5 mm (z oczkiem – 46 mm), szerokość – 36,3 mm. W ten sposób odbyło się zauważalne zwężenie rozmiarów odznaczenia o 1,5 mm w porównaniu do poprzedniego typu. Napis „МОЧЕТНЫЙ ДВОР” był zawsze dwuwersowy, wybity stemplem w dolnej części orderu. Pod napisem został umieszczony wybity ręcznie numer seryjny odznaczenia.

Wariant 1. Produkcja orderów tego wariantu odbywała się w Moskwie w 1951 roku. W porównaniu do typu 3 odznaczenia zmienił się kształt pochodni, która teraz zaczęła być mniejszą, bardziej zaokrągloną i kompaktową. Na końcówce pochodni można zauważyć cztery płomienie. Rewers odznaczenia jest bardziej wygięty, zwłaszcza w centrum. Poniżej centralnego wgniecenia można zauważyć charakterystyczną półokrągłą fałdę. Napis „МОЧЕТНЫЙ ДВОР” jest dwuwersowy, szerokość obu wersów około 3 mm. Wysokość liter w słowie „ДВОР” jest większa, niż w słowie „МОЧЕТНЫЙ”. Minimalny znany numer – 355173, maksymalny – 356092.

Wariant 2. W odróżnieniu od wariantu 1 rewers odznaczenia jest bardziej spłaszczony, w centrum niewielkie wgniecenie. Pierwsza partia odznaczeń została wyprodukowana w 1951 roku (354925-363984), druga – w 1952 roku (381002-400602).

Wariant 3. Produkcja orderów tego wariantu odbywała się w Moskwie w latach 1953-55. W wyglądzie odznaczenia najczęściej zmieniła się pochodnia: końcówka jest większa, bardziej zaokrąglona, można zauważyć tylko trzy płomienie ognia. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” jest dwuwiersowy, szerokość obu wersów około 3 mm. Wysokość liter w słowie „ДВОР” jest tak sama, jak w słowie „МОНЕТНЫЙ”. Pierwsza partia odznaczeń została wyprodukowana w latach 1953-54 (400413-422373), druga – w latach 1954-55 (444062-450180).

Wariant 4. Produkcja orderów tego wariantu odbywała się w Leningradzie w latach 1954-57. Doszło do zmiany wysokości liter w napisie „МОНЕТНЫЙ ДВОР”: są większe, szerokość obu wersów około 4 mm. Pierwsza partia odznaczeń została wyprodukowana na początku 1954 r. (364075-380931), druga – w sierpniu-grudniu 1954r. (422492-443552), trzecia – w latach 1955-57 (450253-566746).

Order Czerwonego Sztandaru ZSRR (2 nagrodzenie).

Typ 1. Odznaczenie mocowane na gwintowanej śrubie, rewers kontrrelief.

Pierwsze orderzy Czerwonego Sztandaru ZSRR z cyfrą „2” na kartuszu miały bardzo wyrazisty kontrrelief odzwierciedlający wygięcia awersu. Odznaczenie jest bardzo rzadkie, ponieważ wyprodukowano tylko około 50 sztuk.

Typ 2. Odznaczenie mocowane na gwintowanej śrubie, rewers gładki.

Wariant 1. Napis „МОИДВОР” został wybity ręcznie, w górnej części rewersu. Minimalny znany numer – 72, maksymalny – 266.

Wariant 2. Napis „МОНДВОР” został wybity stemplem, w dolnej części rewersu pod gwintowaną śrubą, na 6h wg wskazówek zegara. Napis jest minimalnie wygięty łukiem do góry.

Rodzaj 1. Napis „МОНДВОР” został wybity poniżej numeru seryjnego. Minimalny znany numer - 284, maksymalny - 341.

Rodzaj 2. Napis „МОНДВОР” został wybity powyżej numeru seryjnego. Minimalny znany numer - 371, maksymalny - 1185.

Wariant 3. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” jest jednowersowy, został wybity stemplem.

Rodzaj 1. Słowo „МОНЕТНЫЙ” jest wygięte łukiem do dołu. Minimalny znany numer - 1267, maksymalny - 4646.

Rodzaj 2. Słowo „МОНЕТНЫЙ” jest wygięte łukiem do góry. Minimalny znany numer - 2858, maksymalny - 3655.

Typ 3. Odznaka okrągłego kształtu, podwieszana na zawieszce.

Produkcja orderów tego typu rozpoczęła się w 1943 roku i była kontynuowana do 1951 roku. Odznaczenia były produkowane w Mennicach w Krasnokamsku i w Moskwie.

Wariant 1. Produkcja orderów tego wariantu odbywała się w Krasnokamsku. Rewers odznaczenia jest nierówny, odtwarza wygięcia awersu. Napis „МОЧЕТНЫЙ ДВОР” jest jednowersowy, wybity różnymi stemplami. Słowo „МОЧЕТНЫЙ” ma charakterystyczne zakrzywienie: łukiem do dołu we wcześniejszych orderach i łukiem do góry – w późniejszych. Minimalny znany numer – 4875, maksymalny – 7279.

Wariant 2. Ordery tego wariantu były produkowane w Moskwie w okresie od stycznia do maja 1945 roku. Rewers jest bardziej gładki, napis „МОЧЕТНЫЙ ДВОР” jednowersowy, wygięty w całości łukiem do dołu.

Rodzaj 1. Cyfra „2” na kartuszy jest duża i wyrazista. Minimalny znany numer – 7426, maksymalny – 8202.

Rodzaj 2. Kartusz na awersie odznaczenia jest trochę mniejszy i bardziej kwadratowy. Cyfra „2” na kartuszy również jest mniejsza i cieńsza. Pierwsza partia odznaczeń miał numery seryjne 8243-8534, druga – 11706-11945.

Wariant 3. Ordery tego wariantu były produkowane w Krasnokamsku w okresie od lipca 1945 r. do lutego 1946 r. Rewers odznaczenia jest nieco bardziej wyrazisty. Jednowersowy napis „МОЧЕТНЫЙ ДВОР” jest prosty, bez łukowatych wygięć. Minimalny znany numer – 8558, maksymalny – 16582.

Wariant 4. Rewers odznaczeń tego wariantu jest gładki, w centrum jest widoczne charakterystyczne wgłębienie. Ordery były produkowane w Krasnokamsku i Moskwie od 1946 roku.

Rodzaj 1. Dwuwersowy napis „МОЧЕТНЫЙ ДВОР” został wybity małymi literami. Minimalny znany numer – 16956, maksymalny – 19365.

Rodzaj 2. Jednowersowy napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” został wybity większymi literami. Odznaczenie jest bardzo rzadkie, są znane tylko poszczególne numery seryjne: 16610, 16628, 16662, 16704, 16828, 16848, 16854, 17012, 17031, 17184, 17192, 17259, 17284, 17341, 17467, 17587, 17772, 17889, 18630, 18724, 18843 и 18886.

Wariant 5. Rewers odznaczenia jest bardziej wygięty, zwłaszcza w centrum. Poniżej centralnego wgniecenia można zauważyć charakterystyczną półokrągłą fałdę. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” jest dwuwersowy, litery niewielkie, równe. Minimalny znany numer – 18980, maksymalny – 20161.

Typ 4. Odznaka owalnego kształtu, podwieszana na zawieszce.

Produkcja odznaczeń tego typu rozpoczęła się w 1951 r. Wówczas zmieniła się szerokość orderu do 36,3 mm. Też się zmienił kształt pochodni, końcówka której zaczęła być nieco poszerzona. Zmienił się również wygląd kartusza, w którym poszerzono boczne grani. Na rewersie odznaczenia również centralna część kartusza jest bardziej wyrazista.

Wariant 1. Ordery tego wariantu były produkowane w Moskwie. Pierwsza partia odznaczeń została wyprodukowana w 1951 r. (20206-21064), druga – od stycznia 1952 do sierpnia 1954 r. (24252-26786).

Wariant 2. Produkcja orderów tego wariantu odbywała się w Leningradzie w latach 1951 oraz 1954-57. Wysokość liter w dwuwiersowym napisie „МОНЕТНЫЙ ДВОР” jest większa. Pierwsza partia odznaczeń miała numery seryjne 21237–24190, druga – 26923-33774.

Order Czerwonego Sztandaru (3 nagrodzenie).

Typ 1. Odznaka mocowana na śrubie gwintowanej.

Wariant 1. Napis „МОНДВОР” na rewersie. Minimalny znany numer – 161, maksymalny – 526.

Wariant 2. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” na rewersie. Minimalny znany numer – 561, maksymalny – 616.

Wariant 3. Opisano kilka orderów, w których napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” został wybity ręcznie w górnej części rewersu. Znane są numery 67 i 349.

Typ 2. Odznaka okrągłego kształtu, podwieszana na zawieszce.

Produkcja orderów typu 2 rozpoczęła się w 1943 r. i była kontynuowana do 1951 r. Odznaczenia były produkowane w Krasnokamsku i Moskwie.

Wariant 1. Ordery tego wariantu były produkowane w Krasnokamsku w latach 1943-1944. Rewers odznaczenia wyróżnia się bardzo wyrazistym kontr reliefem. Napis „МОЧЕТНЫЙ ДВОР” został wybity jednym wersem dwoma różnymi stemplami, przy czym słowo „МОЧЕТНЫЙ” jest w postaci wygiętego w dół łuku. Minimalny znany numer – 759, maksymalny – 1571.

Wariant 2. Ordery teru wariantu były wyprodukowane w Moskwie w lutym – lipcu 1945 r. Rewers jest stosunkowo gładki, z wgłębieniem w części centralnej. Są znane dwie partii takich odznaczeń: pierwsza z numerami 1606 – 3842, druga – 5236 – 5432.

Rodzaj 1. Kształt kartusza oraz cyfra „3” są zwykle.

Rodzaj 2. W diapazone numerów 2266 – 3842 kartusz przypomina swoim kształtem trapez. Cyfra „3” jest sporo cieńsza.

Wariant 3. Ordery tego warianty zostały wyprodukowane w Krasnokamsku w pierwszej połowie 1945 r. Rewers jest bardziej wygięty. Napis „МОЧЕТНЫЙ ДВОР” jednowersowy, wybity dwoma osobnymi stemplami. Kreska w literze „Й” jest jak by wtopiona i nie wystaje ponad literę. Minimalny znany numer - 4151, maksymalny - 4374.

Wariant 4. Odznaczenia były wyprodukowane w Moskwie w sierpniu – wrześniu 1949 roku. Rewers jest stosunkowo wygięty, napis „МОЧЕТНЫЙ ДВОР” jednowersowy, kreska w literze „Й” znajduje się nad literą. Minimalny znany numer - 5498, maksymalny - 5797.

Wariant 5. Odznaczenia były produkowane w latach 1950-1951. Rewers orderu jest wygięty, pod centralnym wgłębieniem znajduje się półokrągły fałd. Napis „МОЧЕТНЫЙ ДВОР” jest dwuwersowy.

Rodzaj 1. Kreska w literze „Й” jest jak by wtopiona i nie wystaje ponad literę. Minimalny znany numer - 5773, maksymalny - 6879.

Rodzaj 2. Kreska w literze „Й” znajduje się nad literą. Minimalny znany numer - 6747, maksymalny - 7933.

Typ 3. Odznaka owalnego kształtu, podwieszana na zawieszce.

Produkcja orderów typu 3 rozpoczęła się w 1951 r. i była kontynuowana do 1957 r. Wszystkie odznaczenia tego typu mają charakterystyczną końcówkę pochodni oraz mniejszy rozmiar pług. Rewers jest praktycznie gładki, z niewielkim wgłębieniem w centrum. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” we wszystkich odznaczeniach jest dwuwiersowy.

Wariant 1. Litery w słowie „МОНЕТНЫЙ” są zdecydowanie mniejsze niż w słowie „ДВОР”. Minimalny znany numer - 7242, maksymalny - 9802.

Wariant 2. Ordery tego wariantu były produkowane w Leningradzie. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” został wybity dużymi literami o jednakowym rozmiarze. Pierwsza partia orderów była wyprodukowana w 1954 r. (10834 - 11289), druga – w 1957 r. (11834 – 12733).

Order Czerwonego Sztandaru ZSRR (4 nagrodzenia).

Typ 1. Odznaka mocowana na gwintowanej śrubie.

Ordery tego typu były produkowane w Mennicy Leningradzkiej w latach 1938 i 1941. Minimalny znany numer – 88, maksymalny – 143.

Typ 2. Odznaka okrągłego kształtu, podwieszana na zawieszce.

Produkcja orderów typu 2 rozpoczęła się latem 1943 r. i była kontynuowana do 1951 r. Odznaczenia były produkowane w Krasnokamsku i Moskwie.

Wariant 1. Ordery tego wariantu były produkowane w Krasnokamsku w latach 1943-02.1944. Rewers odznaczenia wyróżnia się bardzo wyrazistym kontrreliefem. Napis „МОЧЕТНЫЙ ДВОР” został wybity jednym wersem dwoma różnymi stemplami, przy czym słowo „МОЧЕТНЫЙ” jest w postaci wygiętego w dół łuku (pierwsze 500 egzemplarzy). Późniejsze odznaczenia miały już prosty napis „МОЧЕТНЫЙ ДВОР”. Minimalny znany numer – 201, maksymalny – 597.

Wariant 2. Odznaczenia były produkowane w Moskwie od lutego 1945 r. do lutego 1946 r. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” został wybity jednym wersem z łukowatym zagięciem ku dołowi. Minimalny znany numer – 619, maksymalny – 989.

Wariant 3. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” został wybity jednym wersem, bez wygięcia. Minimalny znany numer – 1292, maksymalny – 1381.

Wariant 4. Odznaczenia były produkowane w latach 1950-1951. Rewers orderu jest wygięty, pod centralnym wgłbieniem znajduje się półokrągły fałd. Napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР” jest dwuwersowy.

Rodzaj 1. Kreska w literze „Й” jest jak by wtopiona i nie wystaje ponad literę. Minimalny znany numer - 1389, maksymalny - 1820.

Rodzaj 2. Kreska w literze „Й” wystaje nad literą. Minimalny znany numer pierwszej partii odznaczeń - 1905, maksymalny – 2036, drugiej – znany jest tylko jeden numer 2285.

Typ 3. Odznaka owalnego kształtu, podwieszana na zawieszce.

Produkcja orderów typu 3 rozpoczęła się w 1954 r. Wszystkie odznaczenia tego typu mają charakterystyczną końcówkę pochodni oraz mniejszy rozmiar pługa. Rewers jest praktycznie gładki, z niewielkim wgłębieniem w centrum. Napis „МОЧЕТНЫЙ ДВОР” we wszystkich odznaczeniach jest dwuwiersowy.

Wariant 1. Litery w słowie „МОЧЕТНЫЙ” są mniejsze niż w słowie „ДВОР”. Minimalny znany numer - 2070, maksymalny - 2826.

Wariant 2. Litery w napisie „МОНЕТНЫЙ ДВОР” są duże, o jednakowym rozmiarze. Minimalny znany numer - 3166, maksymalny - 3197.

Order Czerwonego Sztandaru (5 nagrodzenie).

Wszystkie odznaczenia były produkowane w Krasnokamsku nie później niż do 1949 r. Ordery miały podobny kształt rewersu oraz jednowersowy napis „МОЧЕТНЫЙ ДВОР”. Minimalny znany numer - 33, maksymalny - 376.

Order Czerwonego Sztandaru (6 nagrodzenie).

Wszystkie odznaczenia były produkowane w Moskwie w 1950 r. Ordery miały podobny kształt rewersu oraz dwuwersowy napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР”. Minimalny znany numer - 4, maksymalny - 67.

Order Czerwonego Sztandaru (7 nagrodzenie).

Wszystkie odznaczenia były produkowane w Leningradzie w 1954 r. Ordery miały podobny kształt rewersu oraz dwuwersowy napis „МОНЕТНЫЙ ДВОР”. Minimalny znany numer - 1, maksymalny - 8.

Po zgubieniu orderu Czerwonego Sztandaru nowego odznaczenia nie wydawano. Tylko w wyjątkowych sytuacjach (utrata podczas walk wojennych, klęsk żywiołowych itp.), kiedy nie było możliwości zachowania nagrody, wydawano duplikaty odznaczenia.

Na rynku kolekcjonerskim bardzo często można spotkać podróbki orderu Czerwonego Sztandaru. Jakość ww. podróbek bardzo się różni, często wskazana konsultacja doświadczonego specjalisty (www.czasybohaterow.pl) w celu określenia autentyczności odznaczenia. Poniżej kilka przykładów kopii orderu Czerwonego Sztandaru.

